

Room Service

R.Swartz

August 28 - September 1, 2005

Jag sker efter Stolpes memoarer i ett litet antikvariat p Drottningatan. Tiden r knappt tiltagen, besket r en slags stld. Jag finner inte det syftade dremot denna lilla bok vars inledande rader fascinerar. Jag kper den impulsivt. Ett Gott val? Swartz knner jag till, har d och d trffat p ngot av det han skriver. Han verkar befriande osvensk, sofistikerad och sympatisk.

Efter att man lst igenom den r man tveksam. Misstanken att det rr sig om ngot slags pekoral trnger sig p. Det r litterrt, men p ngot stt sekunda. Ett slags epigoneri. Det syftar hgt, samtidigt som det skyler sig kldsamt bakom ansprkslshetens tcke. Det utgr ngot strande, ty r det inte s hr jag sjlv skulle vilja skriva, och skulle jag sjlv inte ha varit mkta stolt ver att ha stadkommit ngot liknande? Och hade det varit en personlig vn, hade jag d inte knnt mig manad att framfra sirliga artigheter som jag inbillat mig komma frn hjrtat. Men det r inte s underligt trots allt. De verkligt stora, de som i efterhand brukar kallas de oddliga, de r f, frsvinnande f. P varje sdan ande gr det bokstavligen tusentals andra. Skickliga, uppskattande, men inte gudomliga. Om jag har tur kan jag kanske rknas bland dessa, all ambition utver detta r absurd. Sledes frklaras ett till synes paradoxalt fenomen. Dessa texter i och med att de inte r gudomliga, snarare pekoralistiska (inte uppenbart men hotande s), inspirerar de till att gra ngot liknande. Gapet mellan vad jag kan stadkomma och den etablerade r stort, men inte overstigligt. Visst har jag ven minnen frn Östeuropa. Ett embryon till ett ventyr i Östberlin en gng i tiden. En lngre vistelse i Bukarest. Ngot kan snickras ihop.

Vad som str en vid lsandet r vagheten. Sjlvva vagheten r visserligen mycket av pongen, men det framstr som ett koketterande. Man vill veta vissa saker. Plaecra i tid och rum. Vem r frfattaren? Är han tjeck. Nej tydligen inte, men vad gr han d studerandes ekonomi i Prag? Kanske han r tysk eller frn Östterike. men varfr r han d s ivrig att lra sig tyska i Frankfurt? Svensk r han tydligen, inte invandrad. Detta vill man veta, och under nstan hela boken distraheras man av denna undran. Kanske detta r meningen, men i s fall vad r det d fr mening med denna mening? Room Service, titelberttelsen till hela samlingen utspelar sig i ett oangivet östeuropeiskt land. Men vilket? S smningom inser man att det r Albanien. Men varfr denna kurragmmalek? De berttelser som ger en handfast anknytning, som Swartz uppskande av sin akt i det forna DDR, eller intervjun med Ceaucescus masss, fungerar d betydligt bttre. Ingen lek med lsaren. man vet vad som gller. Dock kan man frst frestelsen att framkalla fragment, ty vitsen med dessa berttelser r inte att vara reportage, men att frska frammana detta som faller mellan skarvarna, den speciella nrvaroknsla ett land inger. Den knsla som ligger bakom all reslust. Inte att f veta utan att f knna. Jag m tillst att mnga av hans skildringar lyckas med detta frsk till gestaltande nrvaro, ven om inte lika skickligt, koncentrerat och frfrande som hos Max Frisch i dennes bttre stunder. Swartz tenderar istllet att g p och g p nr han vl har lyckats f fast i knslan, som vore han obengen att slppa den. Room Service r ett exempel p nrvarogestaltning, liksom 'Dr Europa

tar slut'. Man knner igen sig. Andra frsk tyckes mig skligen misslyckade och pretensisa.

En samling berttelser som denna har ett ultimatt syfte. Att till en frfattare ge en existens och ett berttigande till denna, genom att trnga sig fram och bli synlig och hrd. En sdan frfattare har ofta ngot trtt ver sig. En slags frlamande depression (speciellt beskriven i 'Frukost p slottet') frsakad av en resignationens cynism. Man kan identifiera sig med rsten, i vilket fall det fungerar, eller sttas bort. Det r ofrutsbart. En frga om sympati och temperament. I detta fall lyckas identifikationen, s om ven om alla berttelser vore misslyckade kan summan lika helt bli framngnsrik.

September 2, 2005 **Ulf Persson:** *Prof.em, Chalmers U.of Tech., Göteborg Sweden ulfp@chalmers.se*